

ITINERARI FORMATIU UNITAT DOCENT: PSIQUIATRIA

Versió 8

Aprovat per la Comissió de Docència el 20 de setembre de 2022.

Autors: Dra. SARA CRIVILLES MAS i DR. JUAN DAVID BARBERO VALVERDE

CAP UNITAT DOCENT: Dr. DIEGO J. PALAO VIDAL

TUTORS: Dra. SARA CRIVILLES MAS

Dr. JUAN DAVID BARBERO VALVERDE

1. Objectius generals i específics per a la formació.

Generals

Tenir una visió integral de la malaltia mental, prestant atenció al coneixement de l'origen, tractament i atenció dels malalts mentals, des del respecte i garantia dels drets dels pacients.

Específics

Estar capacitat per realitzar una exploració psicopatològica precisa, que permeti realitzar una orientació diagnòstica adequada, coneixent les tècniques d'entrevista psiquiàtrica, la realització de la història clínica de salut mental i la realització de proves diagnòstiques complementàries (psicometria, anàlisi de laboratori, neuroimatge). Estar capacitat per seleccionar l'enfocament psicofarmacològic i psicoterapèutic adequat, coneixent amb un nivell d'excel·lència les indicacions precises dels fàrmacs psicòtrops, les seves interaccions farmacològiques, la seva manera d'administració i posologia i la seva monitorització plasmàtica, si cal. Igualment, conèixer la tècnica de la Electroconvulsoterapia i les seves aplicacions, i la utilització adequada dels recursos socio-sanitaris de la sanitat pública. Conèixer a fons l'evolució, el seguiment i el pronòstic de les malalties mentals en un entorn hospitalari i ambulatori. Estar capacitat per donar resposta adequada als diversos problemes complexos del malalt psiquiàtric en les seves diferents subespecialitats (psicogeriatría, psiquiatria infantil, neuropsiquiatria, toxicomanies) . Conèixer àmpliament el component social i comunitari propi de les actuacions de la salut pública en general, i de la psiquiatria en particular. Adquirir un nivell de coneixements tècnics i actualitzacions científiques mitjançant la participació en sessions clíniques, bibliogràfiques, de

neuropsiquiatria, i participar en línies d'investigació rellevants per al desenvolupament de l'especialitat.

2. Durada de la formació.

La durada de la formació en la unitat docent de psiquiatria és de 4 anys.

3. Competències professionals a adquirir segons any de residència, detallant activitats assistencials i calendari de rotacions.

3.1.R1

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Durada
Urgències Medicina	Servei d'Urgències	2 mesos
Neurologia	Servei de Neurologia	2 mesos
Urgències psiquiatria	Centre de Salut Mental	1 mes
Hospitalització Psiquiat. Aguts i Subaguts	Centre de Salut Mental Hospitalització	6 mesos

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Urgències de medicina

Realitzar una correcta història clínica i una orientació diagnòstica inicial

Neurologia

Realitzar una correcta història clínica, familiaritzar-se amb l'exploració neurològica, les seves exploracions complementàries i els tractaments propis de l'especialitat.

Urgències de psiquiatria: Realitzar història clínica de pacient psiquiàtric agut, iniciar-se en la exploració psicopatològica i en l'entrevista psiquiàtrica.

Unitat d'hospitalització d'aguts

Conèixer al malalt psiquiàtric agut, començar a realitzar una història clínica i una exploració psicopatològica adequades, començar a conèixer les indicacions, utilitat i efectes secundaris dels psicòtrops.

3.2.R2

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Durada
Interconsulta Psiquiatria Adults	Centre de Salut Mental Hospitalització	2 mesos
CASD	Centre de Salut Mental Hospitalització	3 mesos
Hospitalització domiciliària	Centre de Salut Mental Hospitalització	1 mes
Salut Mental Adults SEMSDI (Discapacitat Intel·lectual)	Centre de Salut Mental	1 mes
Salut Mental Adults i PSP ABS	Centre de Salut Mental	4 mesos

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Interconsulta Hospitalària Psiquiatria Adults

Habilitat suficient per diagnòstic, tractament i seguiment del pacient amb malaltia orgànica hospitalitzat i que presenta comorbiditat psiquiàtrica. Coneixement d'interaccions medicamentoses de diversos fàrmacs i de quadres psiquiàtrics secundaris a malalties orgàniques o altres medicaments (p.ej.corticoides).

CASD (Drogodependències)

Maneig de l'addicció a substàncies tòxiques en un context hospitalari i ambulatori, aprenentatge de pautes de desintoxicació i coneixement dels recursos socio-sanitaris associats al consum de tòxics.

Unitat de Hospitalització domiciliària

Entrevista clínica i exploració psicopatològica en pacients aguts al domicili, maneig farmacològic en domicili i tracte amb pacient i familiar com a cuidadors de processos aguts sense recursos externs de contenció i control.

Centre de Salut Mental (SEMSDI, PSP ABS)

- Maneig ambulatori del malalt mental, orientació diagnòstica i terapèutica adequada, maneig a llarg termini del pacient psiquiàtric, excel·lència en pacients refractaris i amb complexitat afegida (comorbiditat, problemes socials), coneixement d'antipsicòtics intramusculars, clozapina, psicofàrmacs en general i recursos socio-sanitaris (centre rehabilitador, centre de teràpia ocupacional, residències de retards mentals adults). Coneixement i participació en el PSP (Programa de Suport a Primària), participació en reunions de coordinació i atenció i coordinació de casos a l'ABS.

- SEMSDI- coneixement del funcionament de residències de discapacitats i els tractaments psicofarmacològics i terapèutics més adequats.

3.3.R3

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Durada
Salut Mental Adults	Centre de Salut Mental Adults	7 mesos
Salut Mental infanto juvenil	Centre Salut Mental infantojuvenil	4 mesos

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

Centre de Salut Mental (continuació)

Maneig ambulatori del malalt mental, orientació diagnòstica i terapèutica adequada, maneig a llarg termini del pacient psiquiàtric, excel·lència en pacients refractaris i amb complexitat afegida (comorbiditat, problemes socials), coneixement d'antipsicòtics intramusculars, clozapina, psicofàrmacs en general i recursos socio-sanitaris (centre rehabilitador, centre de

teràpia ocupacional, residències de retards mentals adults). Coneixement i participació en el PSP (Programa de Suport a Primària), participació en reunions de coordinació i atenció i coordinació de casos a l'ABS.

Psiquiatria infantojuvenil

Coneixement de la patologia psiquiàtrica específica del nen i l'adolescent (TDAH, trastorns de conducta, TCA, psicosi d'inici infància, depressió de l'adolescent, etc.), desenvolupament d'habilitats diagnòstiques i terapèutiques en l'enfocament infanto juvenil, relació amb els diversos agents implicats en el seguiment dels pacients (psicologia, estimulació precoç, escoles, residències de retards mentals).

3.4.R4

1.- Calendari de rotacions

Trajecte A

Rotació	Dispositiu	Durada
Salut Mental infanto juvenil	Centre Salut Mental infantojuvenil	7 mesos
Rotació externa optativa	Ha de ser en servei d'Infantojuvenil	4 mesos

Trajecte B

Rotació	Dispositiu	Durada
Hospitalització Psiquiatria Aguts i Subaguts	Centre Salut Mental infantojuvenil	4 mesos
Hospitalització Domiciliària	Centre de Salut Mental Hospitalització	2 mesos
Rotació Externa optativa	optatiu	4 mesos
Centre Rehabilitador Comunitari (SRC)	Centre de Dia Antaviana Sabadell	1 mes

Els residents que optin en realitzar el Trajecte A obtindran la doble titulació, de manera excepcional, durant els anys que estigui en vigor l'opció d'escollir el trajecte A i B.

2.- Competències professionals a adquirir a cada rotació

TRAJECTE A

Centre de salut mental Infantojuvenil (CSMIJ), Hospitalització i Hospital de dia

Objectius

1. De coneixements clínics

- 1.1 Saber realitzar entrevista clínica en psiquiatria infantil
- 1.2 Empatitzar amb el pacient. Coneixements bàsics de psicologia evolutiva. Intervenció en la família.
- 1.3 Saber reconèixer i diagnosticar les patologies més específiques de psiquiatria infantil:
TDAH, TGD, TCA, tr. depressiu
- 1.4 Saber reconèixer i diagnosticar les patologies més específiques de psiquiatria general quan apareixen en la infància o adolescència: esquizofrènia, trastorn bipolar...
- 1.5 Saber indicar tractament farmacològic en psiquiatria infantil.
- 1.6 Conèixer les intervencions psicoterapèutiques pròpies de cada patologia

2. De coneixement de recursos

Conèixer els recursos que treballen de manera interdisciplinar en psiquiatria infantil: ensenyament, EAP, USEE, escoles EE, serveis socials, DGAIA, pediatria: CDIAP

Funcions

1. Activitat assistencial en CSMIJ

- Observar primeres visites
- Realitzar primeres visites seleccionades
- Primeres visites visualitzades per adjunt
- Seguiment de casos en els diferents nivells assistencials
- Seguiment de PTI

2. Activitat assistencial en hospitalització i hospital de dia
  - Observar primeres visites
  - Realitzar primeres visites seleccionades
  - Primeres visites supervisades pel referent
  - Entrevistes amb família, amb els referents
  - Seguiment de casos en els diferents nivells assistencials

3. Intervencions psicològiques, com a coterapeutes
  - Grup de TCA
  - Grup de pares TDAH
  - Grup de pares TGD

4. Observar algunes exploracions psicomètriques

5. Intervenció en reunions de coordinació interdisciplinars:
  - a. Coordinació amb CDIAP, junt amb psiquiatra.
  - b. PAI a les USEE
  - c. PAI a Bellapart
  - d. Reunions de coordinació EAP
  - e. Reunió de PAI en centre DGAIÀ

Rotació externa

Segons l'elecció del resident, en general l'objectiu és observar el funcionament d'un equip especialitzat en alguna àrea d'interès psiquiàtric en un servei d'Infantojuvenil, en centres de referència que han assolit l'excel·lència en aquesta àrea.

TRAJECTE B

Hospitalització Psiquiatria Aguts i Subaguts (Continuació)

Explorar i tractar el malalt psiquiàtric adult agut. Realitzar una història clínica completa i una exploració psicopatològica adequades, dominar el maneig de les indicacions, utilitat i efectes secundaris dels psicòtrops en el malalt psiquiàtric adult. Efectuar una correcta devolució d'informació a familiars. Realitzar coordinacions entre els diferents dispositius hospitalaris mèdics o de salut mental, o de consultes externes, que requereixi el malalt psiquiàtric hospitalitzat

Hospitalització Domiciliària (continuació)

Dominar l'entrevista clínica i l'exploració psicopatològica en pacients aguts al domicili, maneig farmacològic en domicili i tracte amb el pacient i familiar com a cuidadors de processos aguts sense recursos externs de contenció i control.

Rotació Externa optativa

Segons l'elecció del resident, en general l'objectiu és observar el funcionament d'un equip especialitzat en alguna àrea d'interès psiquiàtric en un servei de Psiquiatria que sigui de referència o que hagi assolit l'excel·lència en alguna àrea.

Centre Rehabilitador Comunitari (SRC)

Conèixer el funcionament d'aquest dispositiu, l'enfoc rehabilitador comunitari i els diferents professionals i terapeutes que hi treballen. Efectuar visites seleccionades de pacients i plans terapèutics. Coordinar-se amb els referents comunitaris del cas (CSMA)

4. Guàrdies de l'especialitat

R1

Nombre al mes mínim de 3, màxim de 5 guàrdies

Dispositiu durant els primers mesos en Urgències de Medicina, posteriorment a urgències de psiquiatria.

R2

Nombre al mes; mínim de 3, màxim de 5 guàrdies

Dispositiu Urgències de psiquiatria

R3

Nombre per mes; de 3, màxim de 5 guàrdies

Dispositiu; Urgències de psiquiatria

R4

Nombre per mes; de 3, màxim de 5 guàrdies

Dispositiu: Urgències de psiquiatria

5. Sessions clíniques i bibliogràfiques específiques.

Quadre de sessions clíniques i bibliogràfiques generals de la unitat.

Sessions específiques per al R1, R2, R3 i R4

Sessions setmanals clíniques i sessions setmanals bibliogràfiques en què els residents entren a formar part del calendari planificat juntament amb els adjunts del servei. Fent una mitjana de 2 sessions clíniques i 2 sessions bibliogràfiques cada resident per any. Sent sempre supervisats per un adjunt, tenint un grau de supervisió decreixent segons l'any de residència.

Sessions multidisciplinars amb Medicina Interna i Neurologia, al programa de Neuropsiquiatria.

6. Oferta d'activitats d'investigació per a la seva participació pels residents.

Línies d'investigació de la Unitat:

- Esquizofrènia, Primers episodis psicòtics. Sd negatiu en Esquizofrènia
- Trastorn Bipolar, Associació de Trastorn Bipolar i malalties autoimmunes.
- Teràpia electroconvulsiva de manteniment en Trastorn Depressiu Major.
- Prevenció del Suïcidi.
- Trastorns afectius i diferències de gènere

Beques CIR / CSPT:

Hi ha diverses beques CIR en curs actualment al servei.

Sobre:

- Trastorn Bipolar.
- Esquizofrènia
- Suïcidi

Beques FIS: teràpia electroconvulsiva de manteniment en Trastorn Depressiu Major.

Serveis de l'Oficina d'Investigació:

- Assessorament metodològic
- Disseny de projectes

- Estadística
- Informació convocatòries
- Informació i suport per a la gestió dels principis de legalitat en tot el referent a tasques d'investigació
- Habilitar i gestionar els circuits i requeriments necessaris per fer recerca de qualitat.
- Altres serveis específics relacionats amb la investigació
- Assistència, com a oient, a les sessions del CEIC.

7. Assistència a cursos i congressos.

R1

- Curs de Formació per a residents de salut mental de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears (Institut d'estudis de la salut).
- Curs d' Actualització en Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Curs d' introducció a la Teràpia Electroconvulsiva (hospital de Bellvitge) (10 hores)
- Certificat de curs: Ús de la història clínica electrònica amb HCIS/DXC.
- Curs de suport vital basic i avançat

R2

- Sessió clínica de psiquiatria/ cas clínic, a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. Societat Catalana de Psiquiatria.
- Curs d' Actualització en Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Jornada Cloenda de la Societat Catalana de Psiquiatria.
- Seminari "La psicosis a lo largo de la vida". El Escorial. Janssen.
- Congreso Nacional de Psiquiatria

R3

- Curs de psicometria de la Societat Catalana de Psiquiatria
- Jornada Cloenda de la Societat Catalana de Psiquiatria

- Curs d' Actualització en Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Curs Nacional d'Actualització en Psiquiatria. Vitoria.
- Congres Nacional de Psiquiatria.

R4

- Curs d'introducció a la investigació orientat a residents. Hospital Clínic de Barcelona.
- Curs de tractament psicològic cognitiu conductual adreçat a psiquiatres". Societat catalana de psiquiatria i salut mental (Barcelona).
- Curs d' Actualització en Neuropsiquiatria i neuropsicologia. Hospital Parc Taulí de Sabadell.
- Jornada Cloenda de la Societat Catalana de Psiquiatria.
- Congres Nacional de Psiquiatria